

Rapport over het
aanbod kinderopvang
voor baby's en
peuters in Gent
2019

Beste lezer,

Voor de dertiende keer publiceert Stad Gent het Rapport Dekkingsgraad Kinderopvang: hét instrument om de vinger aan de pols te houden van het kinderopvangaanbod in onze stad. Hoeveel opvangplaatsen kent onze stad en hoe zijn die verdeeld over de wijken? Hoeveel kinderen worden geboren en welke invloed heeft dat op de vraag? Waar kunnen ouders rekenen op kinderopvang volgens hun inkomen en waar zien we tekorten?

Zowel het aantal kinderen tussen 0 en 2 jaar als het opvangaanbod daalt licht. De dekkingsgraad 2019 blijft daardoor stabiel op 51%. Rekening houdend met het aantal kinderen per opvangplaats en een opvangnood van 64%, voldoet het aanbod vandaag de dag om de doelstelling van de vorige Vlaamse Regering te behalen. Brengen we de prognoses van de geboorten in rekening dan heeft Gent tegen 2024 nood aan 523 bijkomende opvangplaatsen.

Vraag is echter waar de nieuwe Vlaamse Regering haar ambitieniveau zal leggen. Sinds jaar en dag schrijven we in deze rapporten dat de opvangnood onderschat wordt. We kunnen dat met cijfers van het Gentse Kinderopvangpunt staven: 70% van de ouders met een kindje geboren in 2017 stelde in een opvangvraag.

En er is nu ook onderzoeksmateriaal uit Vlaanderen. Een nieuwe studie naar de opvangnood van gezinnen brengt de opvangnood op 74%. Vanuit Stad Gent pleiten we bij de Vlaamse Overheid om het resultaat van het onderzoek naar de opvangnood bij gezinnen te valideren. En de ambitie op Vlaams niveau aan te passen aan dit nieuwe gegeven. Voor Gent betekent dit een bijkomende nood aan 557 opvangplaatsen.

Voor de toekomst ligt er nog veel werk op de plank: tegen 2024 verwachten we 10.319 baby's en peuters in Gent. Rekenen we volgens de nood van 74% dan brengt dit ons op een bijkomende nood aan kinderopvang van 1250 opvangplaatsen in 2023 en 1310 in 2024.

Ook het behoud van de bestaande opvangplaatsen vereist de nodige aandacht. Vooral de onzekerheid van de sector met betrekking tot de subsidiëring én de onhoudbaarheid van het statuut van de onthaalouders doet het aantal opvangplaatsen dalen.

Niet enkel het aantal opvangplaatsen, maar ook de betaalbaarheid ervan is erg belangrijk. Goed nieuws, want we zien een stijging van het aantal opvangplaatsen waar ouders volgens hun inkomen kunnen betalen. Met een sociale dekkingsgraad (het aantal inkomensgerelateerde opvangplaatsen ten opzichte van het aantal kinderen) van 44% doet Gent het goed in vergelijking met andere steden. Dankzij een goede samenwerking tussen het OCMW en de kinderopvangaanbieders doen ouders vaker een beroep op de mogelijkheid van een verlaagd tarief voor kinderopvang, dan het gemiddelde in Vlaanderen. Ook dat is goed nieuws in functie van de betaalbaarheid en de toegankelijkheid van de kinderopvang.

Stad Gent en het Lokaal Overleg Kinderopvang wil graag de handen in elkaar slaan met de Vlaamse overheid. We staan te trappelen om het aanbod verder uit te breiden en kijken daarvoor uit naar een budgettair meerjarenplan dat toelaat om vooruit te plannen. Daarnaast dringen we bij de Vlaamse

Overheid aan op het uitvoeren van het beloofde groeipad voor inkomensgerelateerde opvangplaatsen in functie van de leefbaarheid van de sector.

Met dank aan de medewerkers van Dienst Kinderopvang, Dienst Data en Informatie Stad Gent en Kinderopvang West Kind en Gezin voor het samenstellen van dit rapport.

Elke Decruynaere

Schepen van Onderwijs, Opvoeding, Outreachend Werk
en Jeugd

Lieve De Bosscher

Directeur Dienst Kinderopvang

Inhoud

1. Aantal 0–2 jarigen in Gent op 31/12/2018.....	5
1.1 Geboortecijfer	5
1.2 Aantal 0-2 jarigen	6
1.3 Prognose voor het aantal 0-2 jarigen tot 2029.	9
2. Het opvangaanbod in Gent op 01/04/ 2019.	10
2.1. Evolutie en verdeling van het opvangaanbod.....	10
2.2 Aanbod aan opvangplaatsen naar aard van de opvang.	13
2.4 Opvangaanbod naar type organisator.	14
3. Dekkingsgraad opvangplaatsen voor baby's en peuters in Gent.	16
4. Dekkingsgraad van de inkomensgerelateerde opvangplaatsen voor baby's en peuters in Gent.....	18
5. Toegankelijkheid van de kinderopvang voor gezinnen met minder kansen.....	20
6. Berekening van het nodige aantal opvangplaatsen.	24
7. Berekening van het nodige aantal inkomensgerelateerde opvangplaatsen.....	28
Besluit.....	30
Overzichtslijsten	31
Lijst tabellen:	31
Lijst grafieken:	31
Lijst kaarten:	31

1. Aantal 0-2 jarigen in Gent op 31/12/2018

1.1 Geboortecijfer

In tegenstelling tot de algemene trend in Vlaanderen kende Gent voor het tweede jaar op rij een daling van het aantal geboortes. In 2018 werden **37** kinderen minder geboren in Gent dan in het vorige jaar.

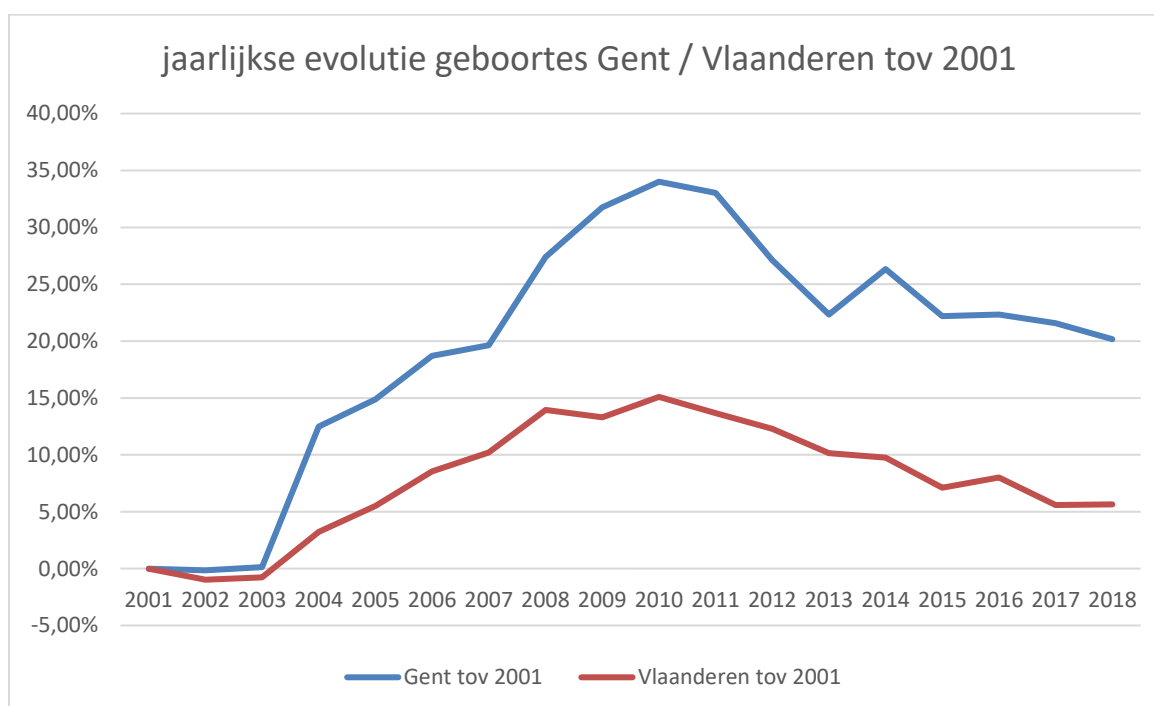
In 2018 registreert Kind & Gezin in totaal 65.336 geboorten bij moeders met een woonplaats in het Vlaamse Gewest. Dat zijn er 28 meer dan in 2017.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Gent	2614	2610	2617	2940	3003	3103	3127	3330	3444	3503
Vlaanderen Kind en gezin	61.851	61.245	61.365	63.843	65.257	67.136	68.154	70.473	70.071	71.186
Gent tov 2001	0,00%	-0,15%	0,11%	12,47%	14,88%	18,71%	19,63%	27,39%	31,75%	34,01%
Vlaanderen tov 2001	0,00%	-0,98%	-0,79%	3,22%	5,51%	8,54%	10,19%	13,94%	13,29%	15,09%

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gent	3477	3323	3198	3302	3194	3198	3178	3141
Vlaanderen Kind en gezin	70.309	69.446	68.135	67.875	66.251	66.803	65.308	65.336
Gent tov 2001	33,01%	27,12%	22,34%	26,32%	22,19%	22,34%	21,58%	20,16%
Vlaanderen tov 2001	13,67%	12,28%	10,16%	9,74%	7,11%	8,01%	5,59%	5,63%

Tabel 1 Evolutie aantal geboortes Gent & Vlaanderen, evolutie 2001 tem 2018

<https://www.kindengezin.be/cijfers-en-rapporten/cijfers/geboorte/geboortecijfer/>

Grafiek 1 Evolutie aantal geboortes Gent, toestand 31/12/2018. Bron: Bevolkingsregister Stad Gent - Evolutie aantal geboortes Vlaanderen. Bron: Kind & Gezin

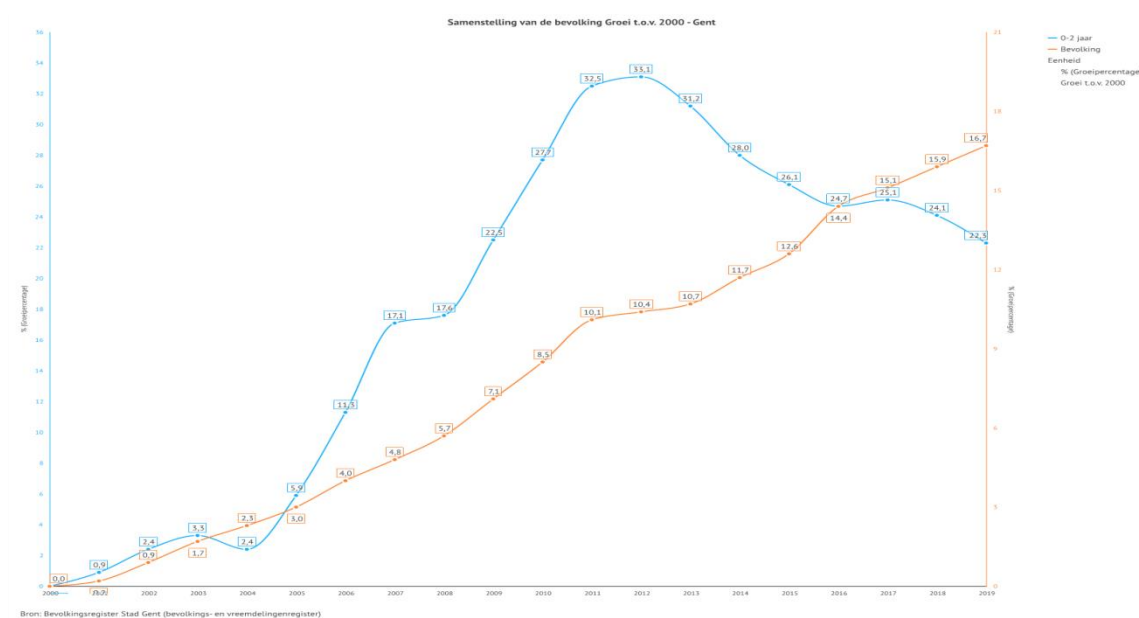
<https://www.kindengezin.be/cijfers-en-rapporten/cijfers/geboorte/geboortecijfer/>

Gent volgt in de evolutie van aantal geboortes grotendeels de trend van Vlaanderen, zij het wel dat er procentueel ten opzichte van 2001 meer kinderen worden geboren. De aangroei in Gent vanuit de 0-jarigen is dus groter dan die in Vlaanderen.

1.2 Aantal 0-2 jarigen

De lichte geboortedaling van de laatste twee jaren betekent ook dat de groep 0 – 2 jarigen kleiner wordt. Waar het aantal 0 en 1-jarigen nog wel toeneemt zien we dat vooral het aantal 2 jarigen daalt. Op 31 december 2018 waren er in het totaal 9006 kinderen tussen 0 en 3 jaar in Gent, dit is **138** minder dan in het voorgaande jaar.

In onderstaande grafiek zien we dat het aantal kinderen tussen 0 en 2 in de jaren 2005 tot 2012 veel sneller is gegroeid dan de rest van de Gentse bevolking. Vanaf 2012 neemt dit terug af en in 2016 is de groei minder snel dan de Gentse bevolking.

Grafiek 2 Procentuele groei van de 0-2 jarigen en de totale bevolking in Gent tov 2000, toestand op 31/12/2018.

Als we het aantal 0-2 jarigen in de deelgebieden¹ bekijken, zie we dat Brugse Poort/Rooigem, Sint Amandsberg, Wondelgem en Dampoort de deelgebieden zijn met het grootste aantal 0-2 jarigen zijn.

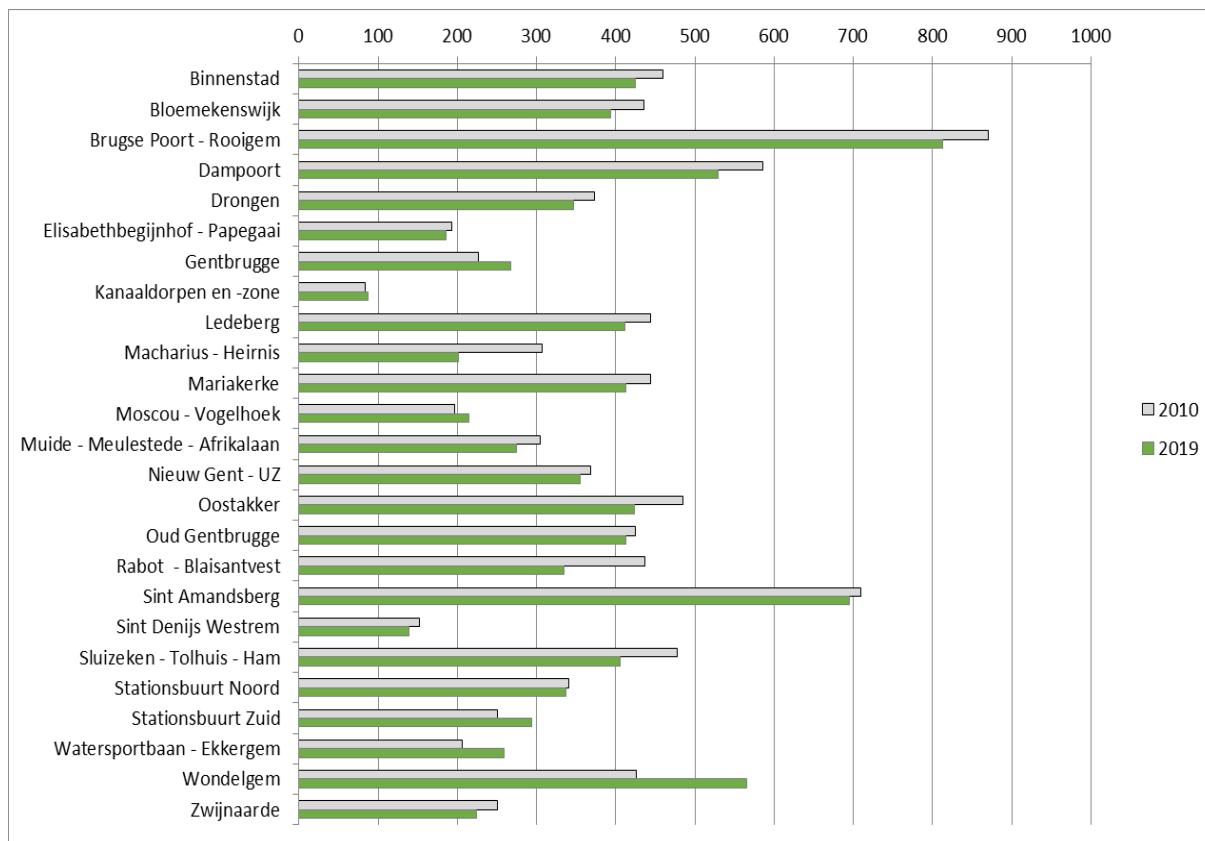
De wijzigingen ten opzichte van het voorgaande jaar gaan over kleine aantallen, maar toch zien we redelijke verschillen tussen de wijken. De grootste dalers zijn Brugse-Poort Rooigem, Moscou-Vogelhoek, Stationsbuurt Noord en Watersportbaan-Ekkerghem. De stijgers zijn Gentbrugge, Mariakerke, Sint-Denijs-Westrem en Stationsbuurt Zuid.

¹ Om het stedelijk beleid goed af te stemmen op de lokale noden en om een werkbare inspraak en participatie van de Gentenaren te verzekeren, koos het Gentse stadsbestuur al in 2003 voor een gebiedsgerichte werking. Daarbij werd het Gentse grondgebied opgedeeld in 25 wijken. Deze wijken zijn samengesteld uit meerdere statistische sectoren. De voormalige deelgemeenten vormen hierbij een aparte wijk.

0-2 jaar - Wijken	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	SALDO
Binnenstad	460	488	471	475	439	445	432	422	419	425	6
Bloemekenswijk	435	447	435	453	424	382	393	388	402	393	-9
Brugse Poort - Rooigem	871	897	906	943	888	866	902	899	862	813	-49
Dampoort	586	603	629	619	590	572	567	562	548	529	-19
Drongen	373	354	354	349	357	337	322	335	340	347	7
Elisabethbegijnhof - Papegaai	193	205	199	195	184	171	185	201	187	186	-1
Gentbrugge	227	249	256	248	239	241	270	256	253	267	14
Kanaaldorpen en -zone	84	77	75	91	89	87	76	98	92	87	-5
Ledeberg	444	457	469	462	438	421	402	417	432	411	-21
Macharius - Heirnis	307	307	303	282	270	264	236	213	218	201	-17
Mariakerke	444	433	424	434	443	452	441	407	393	413	20
Moscou - Vogelhoek	196	207	213	185	243	237	247	239	249	214	-35
Muide - Meulestede - Afrikalaan	305	332	321	296	300	307	275	293	273	275	2
Nieuw Gent - UZ	368	366	373	364	331	354	351	371	358	355	-3
Oostakker	485	478	519	481	448	410	410	418	443	423	-20
Oud Gentbrugge	425	433	415	363	389	384	388	414	415	413	-2
Rabot - Blaisantvest	437	470	466	432	429	425	394	360	349	335	-14
Sint Amandsberg	709	715	721	717	671	669	652	688	685	695	10
Sint Denijs Westrem	152	165	154	168	153	148	141	139	125	139	14
Sluizeken - Tolhuis - Ham	478	501	469	474	460	441	428	403	405	406	1
Stationsbuurt Noord	341	367	371	326	349	359	346	357	365	337	-28
Stationsbuurt Zuid	250	263	267	257	272	279	258	276	264	294	30
Watersportbaan - Ekkerghem	206	224	238	236	222	238	288	285	287	259	-28
Wondelgem	426	490	532	588	583	583	575	558	567	565	-2
Zwijnaarde	250	254	251	253	238	230	214	225	213	224	11
Gent	9.452	9.782	9.831	9.691	9.449	9.302	9.193	9.224	9.144	9.006	-138

Table 2: 0-2 jarigen in Bevolkings- en Wachtregister: evolutie aantal per wijk (31/12/2010 – 31/12/2018).

Op iets langere termijn kunnen we in de wijken de verschuivingen bekijken tussen 2010 en 2019. De uitschieters in aangroei zijn hier Gentbrugge, Stationsbuurt-Zuid, Watersportbaan-Ekkerghem en Wondelgem.

Grafiek 3: 0-2 jarigen in Bevolkings- en Wachtregister: aantal per wijk 2010 tov 2019

Binnenstad	-35	Elisabethbegijnhof - Papegaai	-7	Mariakerke	-31	Oud Gentbrugge	-12	Stationsbuurt Noord	-4
Bloemekenswijk	-42	Gentbrugge	40	Moscou - Vogelhoek	18	Rabot - Blaisantvest	-102	Stationsbuurt Zuid	44
Brugse Poort - Rooigem	-58	Kanaaldorpen en -zone	3	Muide - Meulestede - Afrikalaan	-30	Sint Amandsberg	-14	Watersportbaan - Ekkergem	53
Dampoort	-57	Ledeberg	-33	Nieuw Gent - UZ	-13	Sint Denijs Westrem	-13	Wondelgem	139
Drongen	-26	Macharius - Heirnis	-106	Oostakker	-62	Sluizeken - Tolhuis - Ham	-72	Zwijnaarde	-26

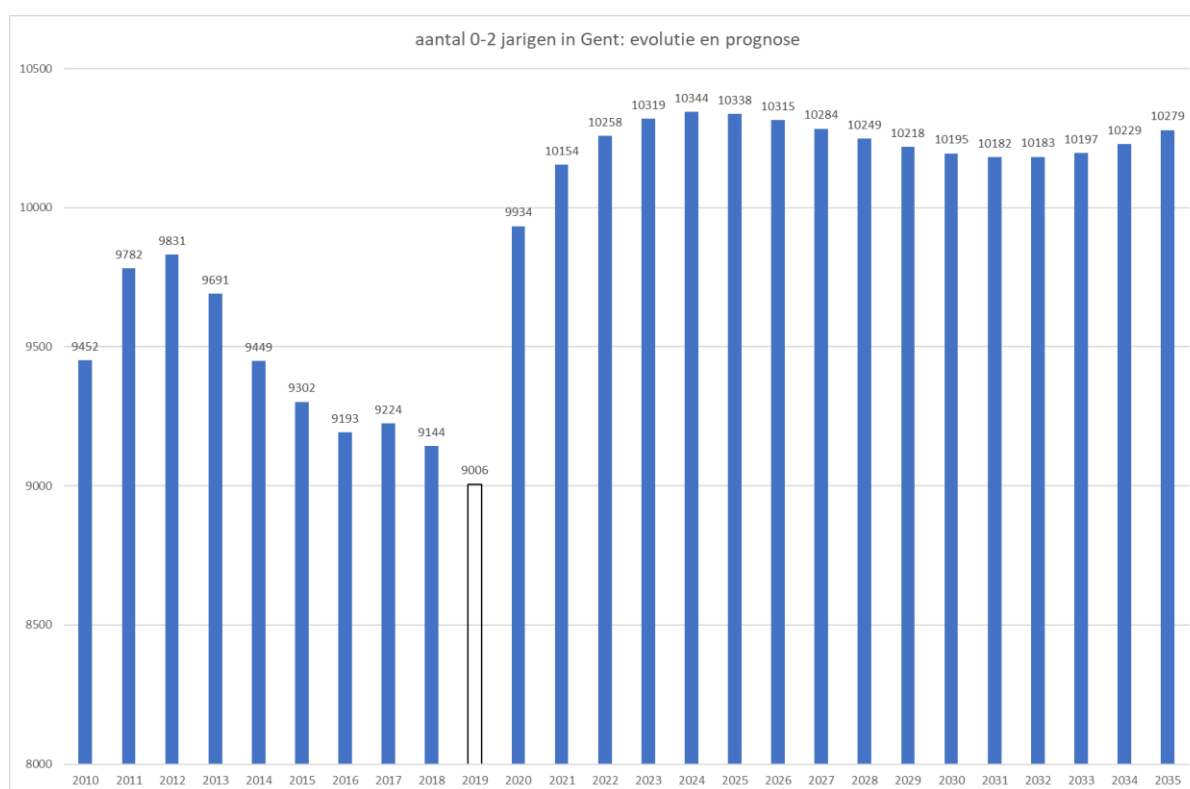
Kinderopvang voor baby's en peuters– Stad Gent | 2019

1.3 Prognose voor het aantal 0-2 jarigen tot 2029.

De studiedienst van de Vlaamse regering voerde onderstaande prognose uit. Hoewel de reële cijfers in het huidige jaar lager liggen dan voorspeld, volgt de evolutie wel de trend van de prognose.

Volgens deze prognose zal het aantal 0-2 jarigen in de komende jaren terug zal toenemen. Tegen 2024 geeft de prognose aan dat de groep 0-2 jarigen uit 10.319 kinderen zal bestaan. Deze prognose duidt op het blijvende belang om in voldoende opvangplaatsen te voorzien.

<https://hoeveelin.stad.gent/prognoses/gent-blijf-jong>

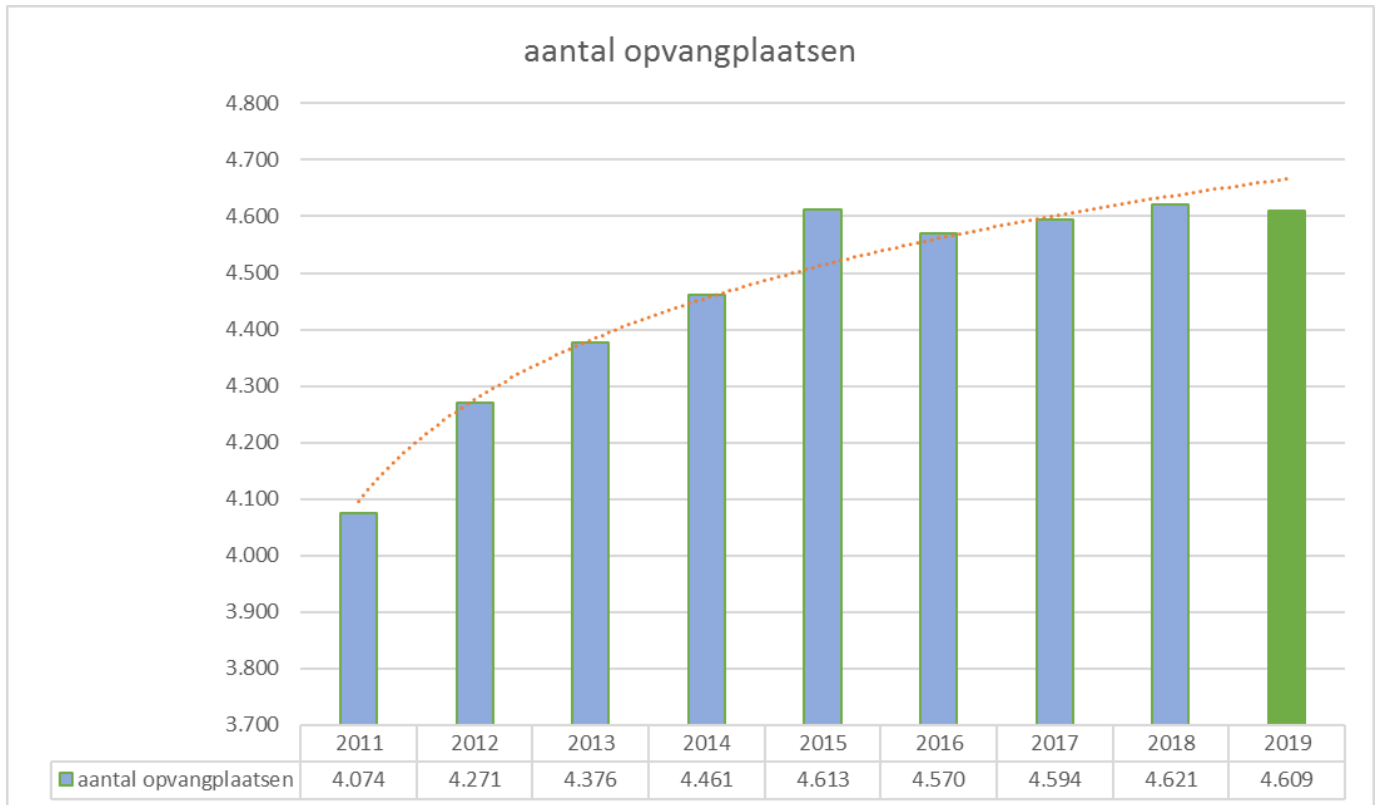

Grafiek 4: Evolutie en prognose 0-2 jarigen, toestand 31/12/2018. Bron: Stad Gent (bevolkingsregister) en Studiedienst Vlaamse Regering (prognoses)

2. Het opvangaanbod in Gent op 01/04/ 2019.

2.1. Evolutie en verdeling van het opvangaanbod

Op 1 april 2019 waren er in Gent **4.609** opvangplaatsen voor kinderen tot 3 jaar. Na een aantal jaren van (lichte) stijging stellen we tov vorig jaar dus een kleine daling van **12** plaatsen vast.

Grafiek 5: evolutie van het opvangaanbod 2011/2019, Gent. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

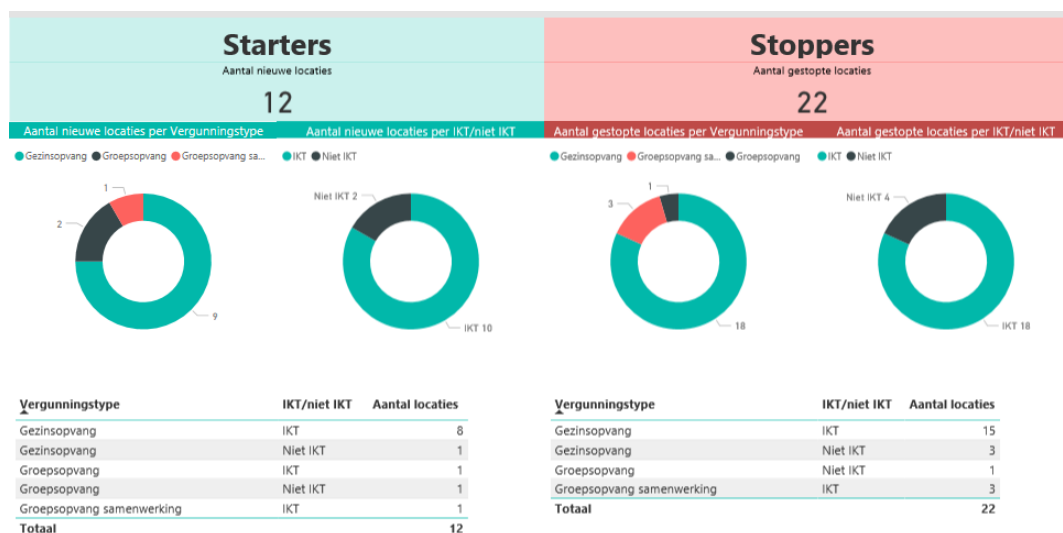
De evolutie van het aantal opvangplaatsen is verschillend verdeeld tov de wijken. In onderstaande tabel zien we de evolutie per wijk en saldo van het laatste jaar (aantal plaatsen in 2019 tov 2018).

De verschuivingen van het aantal plaatsen binnen de deelgebieden (saldo) zijn voornamelijk toe te schrijven aan wijzigingen bij de onthaalouders (stoppers en nieuwkomers, verhuizingen). Bij de kinderdagverblijven zijn deze te verklaren door de komst van nieuwe initiatieven, de uitbreiding van bestaande locaties of het stopzetten van bestaande locaties.

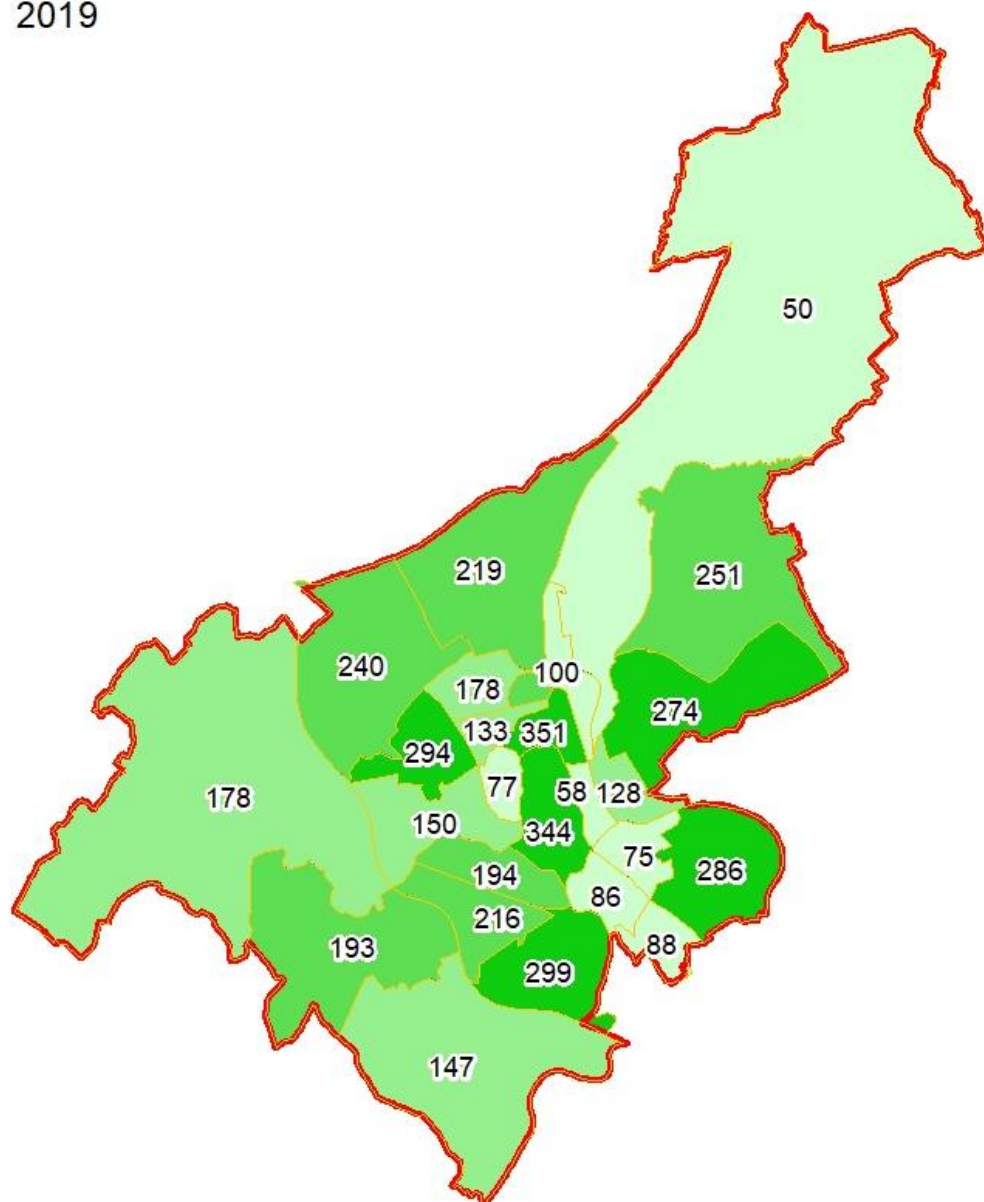
Verdeling naar deelgebieden	totaal aantal opvangplaatsen voor baby's en peuters									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	saldo
Binnenstad	313	335	331	345	324	325	336	341	344	↑ 3
Bloemekenswijk	154	155	177	179	171	179	178	180	178	↓ -2
Brugse Poort - Rooigem	220	224	221	230	235	244	209	285	294	↑ 9
Dampoort	127	159	157	152	137	137	134	138	128	↓ -10
Drongen	203	234	188	175	189	169	194	182	178	↓ -4
Elisabethbegijnhof - Papegaai	70	75	79	79	76	72	77	76	77	↑ 1
Gentbrugge	216	212	232	233	244	267	272	277	286	↑ 9
Kanaaldorpen en -zone	52	33	41	44	49	45	36	55	50	↓ -5
Ledeberg	95	94	99	92	105	100	96	92	86	↓ -6
Macharius - Heirnis	51	55	53	51	59	52	54	50	58	↑ 8
Mariakerke	254	223	236	222	225	222	226	251	240	↓ -11
Moscou - Vogelhoek	86	87	90	91	103	108	100	91	88	↓ -3
Muide - Meulestede - Afrikaaan	96	92	104	108	99	101	97	112	100	↓ -12
Nieuw Gent - UZ	218	217	236	230	229	311	310	300	299	↓ -1
Oostakker	243	245	230	230	237	236	251	243	251	↑ 8
Oud Gentbrugge	99	89	91	90	91	84	88	74	75	↑ 1
Rabot - Blaisantvest	64	72	113	122	114	130	164	154	133	↓ -21
Sint Amandsberg	201	249	281	282	282	272	274	247	274	↑ 27
Sint Denijs Westrem	234	242	203	245	269	225	201	191	193	↑ 2
Sluizeken - Tolhuis - Ham	280	361	357	376	382	338	342	351	351	→ 0
Stationsbuurt Noord	245	239	226	242	253	218	183	191	194	↑ 3
Stationsbuurt Zuid	145	174	167	178	224	206	219	219	216	↓ -3
Watersportbaan - Ekkerghem	67	81	121	114	123	111	167	149	150	↑ 1
Wondelgem	205	201	210	196	233	244	233	220	219	↓ -1
Zwijnaarde	136	123	133	155	160	174	153	152	147	↓ -5
Eindtotaal	4.074	4.271	4.376	4.461	4.613	4.570	4.594	4.621	4.609	-12

Tabel 4: Opvangcapaciteit voor baby's en peuters in Gent naar deelgebied op 01/04/2019. Bron: Kind & Gezin – standaardcapaciteit van opvanglocaties Gent op 01/04/2019

Uit onderstaande grafiek over Gent in 2018 (website K&G) is duidelijk dat er vooral in de gezinsopvang meer stoppers dan starters zijn. Dit bevestigt de algemene dalende trend van het aantal onthaalouders in Vlaanderen waarbij de eerste generatie onthaalouders stoppen en er onvoldoende nieuwkomers in hun plaats treden.

Aantal kinderopvanginitiatieven per wijk 2019

Kaart 2: aantal opvanginitiatieven (groepsopvang + gezinsopvang) per wijk

2.2 Aanbod aan opvangplaatsen naar aard van de opvang.

In onderstaande tabel geven we de verdeling van het aantal opvangplaatsen volgens de indeling van het decreet voor de opvang van baby's en peuters. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen locaties voor groepsopvang (meer dan 18 kinderen) en gezinsopvang (minder dan 18 kinderen) en tussen de opvanglocaties waar ouders een vrije bijdrage betalen, en deze waar ouders een inkomensgerelateerde bijdrage betalen.

Het aandeel aan inkomensgerelateerde plaatsen (totaal 3.921 plaatsen) op het totaal aantal plaatsen steeg opnieuw van 83,1% vorig jaar naar **85%** dit jaar.

	Groepsopvang		gezinsopvang	
Wijken	Inkomens- gerelateerd	Vrije bijdrage	Inkomens- gerelateerd	Vrije bijdrage
Binnenstad	330		14	
Bloemekenswijk	148		30	
Brugse Poort - Rooigem	257	22	15	
Dampoort	91	16	21	
Drongen	45	40	71	22
Elisabethbegijnhof - Papegaai	67		10	
Gentbrugge	157		129	
Kanaaldorpen en -zone		18	32	
Ledeberg	28	30	28	
Macharius - Heirnis	28		30	
Mariakerke	97	68	59	16
Moscou - Vogelhoek	20	39	29	
Muide - Meulestede - Afrikalaan	84		16	
Nieuw Gent - UZ	269	13	17	
Oostakker	94	44	113	
Oud Gentbrugge	25	34	16	
Rabot - Blaisantvest	106		27	
Sint Amandsberg	115	43	109	7
Sint Denijs Westrem	72	86	35	
Sluizeken - Tolhuis - Ham	347		4	
Stationsbuurt Noord	99	67	28	
Stationsbuurt Zuid	189	20	7	
Watersportbaan - Ekkergem	127	23		
Wondelgem	107	14	90	8
Zwijnaarde	54	58	35	
Eindtotaal	2.956	635	965	53
	3.591		1.018	
	4.609			

Tabel 5: Verdeling opvangaanbod naar aard van de opvang [aantal]. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

In percentages verdeeld betekent dit:

groepsopvang		gezinsopvang	
inkomensgerelateerd	vrije bijdrage	inkomensgerelateerd	vrije bijdrage
82%	18%	95%	5%
78%		22%	
100%			
Inkomensgerelateerd		Vrije bijdrage	
85% (3.921)		15% (688)	

Tabel 6: Verdeling opvanginitiatieven naar aard van de opvang [procent]

2.4 Opvangaanbod naar type organisator.

In onderstaande tabel geven we de evolutie naargelang het type van organisator².

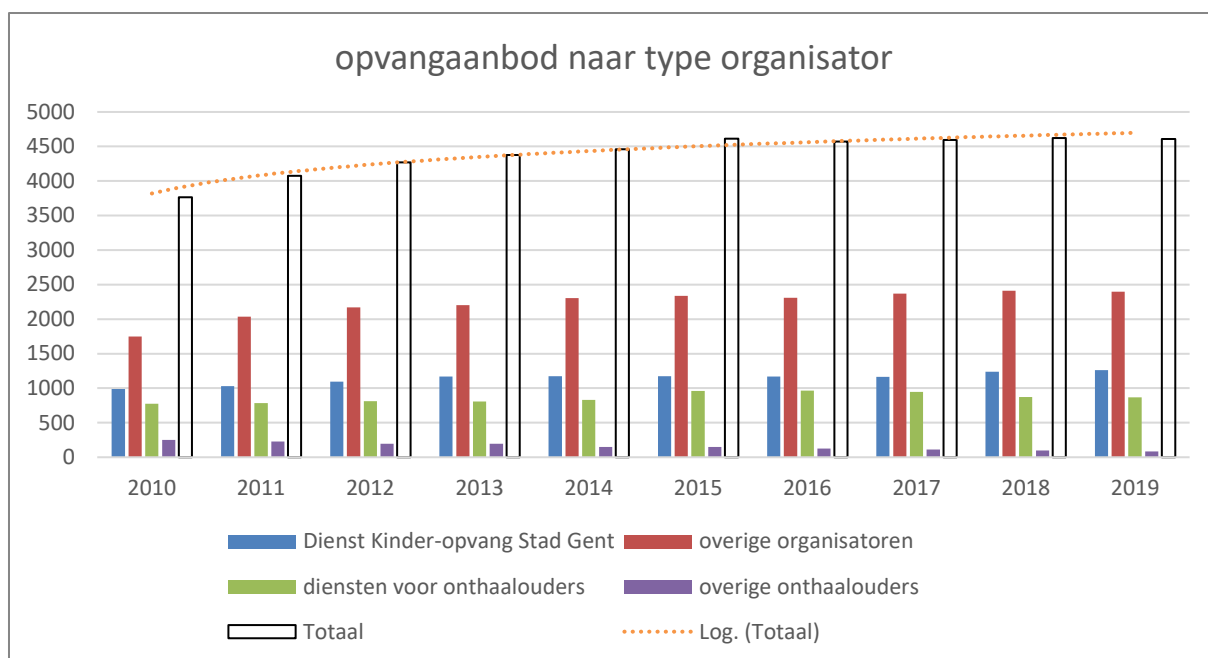
De daling van het aantal plaatsen bij de Diensten voor onthaalouders zet zich door (- 6 plaatsen). Ook bij de zelfstandige onthaalouders zet de dalende tendens van voorgaande jaren zich verder (- 12 plaatsen).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	saldo
Dienst Kinderopvang Stad Gent	988	1.032	1.094	1.169	1.173	1.173	1.168	1.166	1.240	1.260	20
overige organisatoren	1.749	2.035	2.170	2.201	2.306	2.335	2.310	2.368	2.413	2.399	-14
diensten voor onthaalouders	776	782	811	809	831	958	967	948	872	866	-6
overige onthaalouders	253	228	196	197	151	147	125	112	96	84	-12
Totaal	3.766	4.077	4.271	4.376	4.461	4613	4.570	4.594	4.621	4.609	-12

Tabel 7: Verdeling en evolutie van de totale voorschoolse opvangcapaciteit naar type organisator. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

² De totale opvangcapaciteit omvat de capaciteiten van:

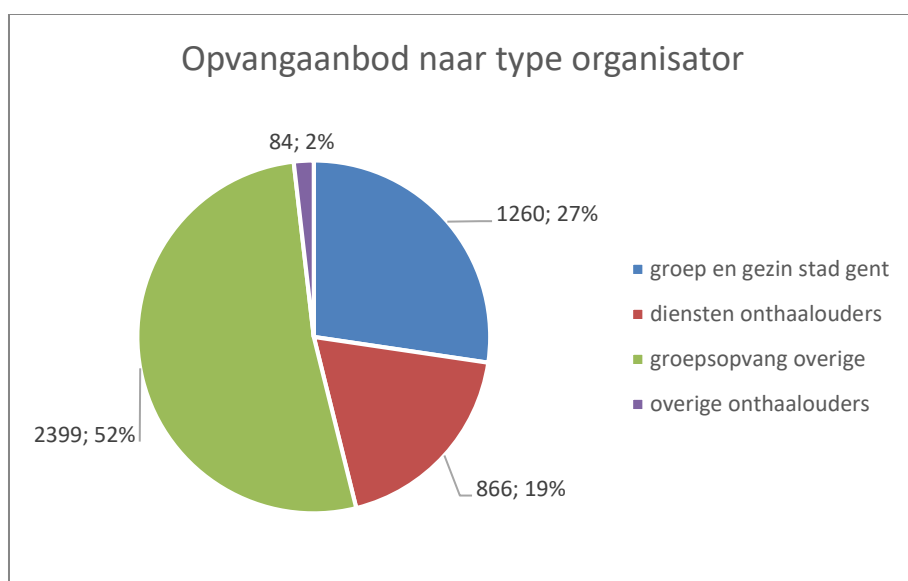
- De dienst kinderopvang van Stad Gent (kinderdagverblijven Stad Gent en onthaalouders verbonden aan de dienst voor onthaalouders van de Stad Gent)
- De kinderdagverblijven georganiseerd door private organisatoren.
- De onthaalouders verbonden aan de private diensten voor onthaalouders
- De zelfstandige onthaalouders

Grafiek 6: evolutie van het aanbod volgens organisator. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

Het aantal kinderopvangplaatsen georganiseerd door de Dienst Kinderopvang Stad Gent nam toe met 20 plaatsen. Het stadsbestuur van Gent, dat instaat voor 1.260 opvangplaatsen, is met **27%** de grootste organisator van opvang voor baby's en peuters in Gent.

Bij de overige organisatoren zijn: Partena Kinderopvang (490 pl) – Solidariteit voor het Gezin (305 pl) – Vzw Sint Lievenspoort (244 pl) – Vlaamse Kinderopvang (184 pl) – De Biotoop (128 pl) en Thuishulp BM (112 pl) de grootste organisatoren, samen beheren zij ongeveer 45% van het private aanbod.

Grafiek 7: Verdeling opvangaanbod naar type organisator op 01/04/2019. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

3. Dekkingsgraad opvangplaatsen voor baby's en peuters in Gent.

Met de dekkingsgraad geven we de verhouding weer tussen het totaal aantal 0-2jarigen en de totale opvangcapaciteit (bevolkingsgegevens op 31/12/2018 – capaciteit aanbod kinderopvang op 1 april 2019) = aantal plaatsen per 100 kinderen.

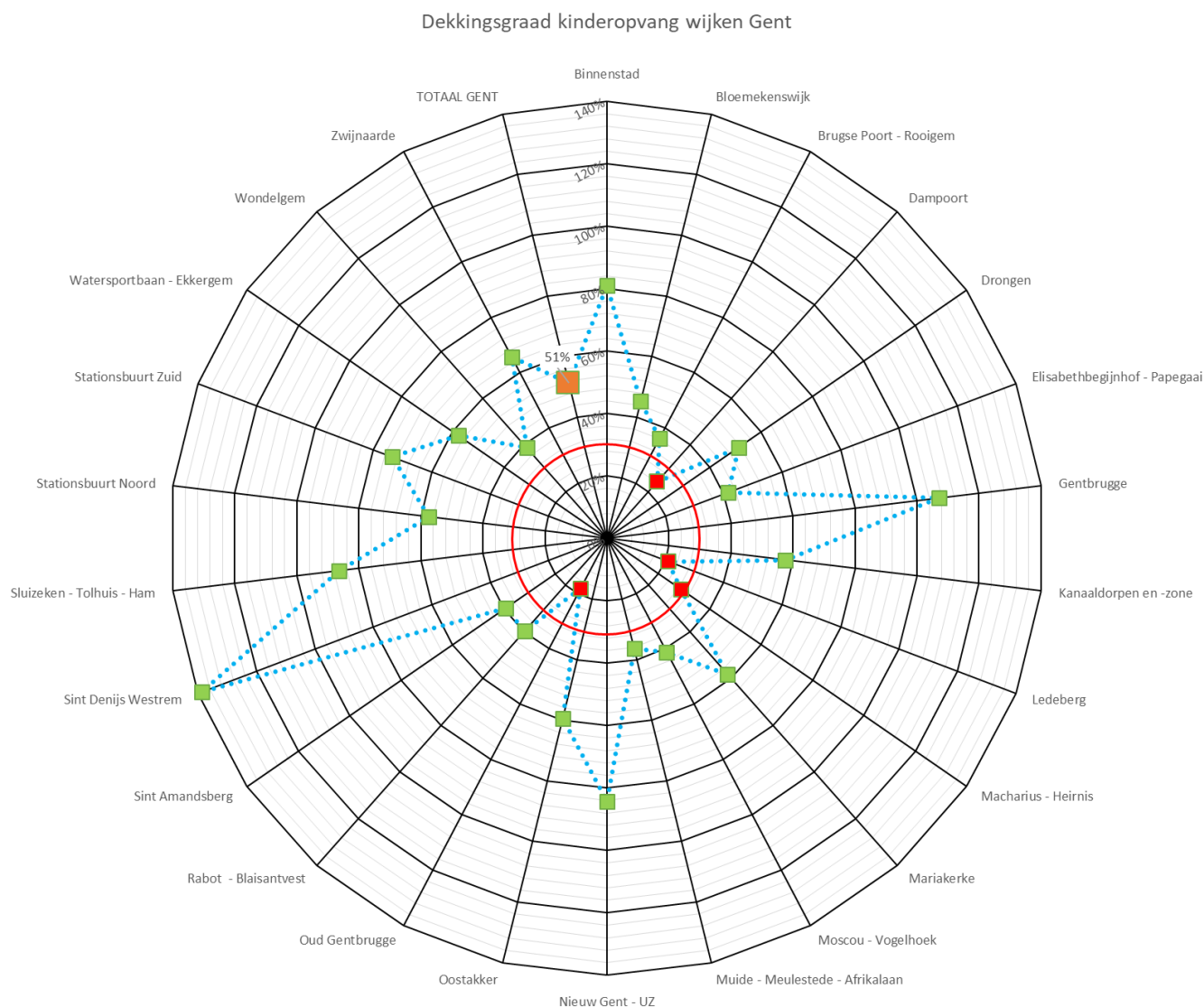
Tabel 5 geeft het overzicht van de dekkingsgraad per deelgebied en totaal voor Gent. De deelgebieden onder of gelijk aan 33%³ worden ingekleurd.

	0-2 jarigen uit het bevolkings- en wachtregister			aantal opvangplaatsen			dekkingsgraad kinderopvang			saldo 2019/2018
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
Binnenstad	422	419	425	336	341	344	80%	81%	81%	0%
Bloemekenswijk	388	402	393	178	180	178	46%	45%	45%	1%
Brugse Poort - Rooigem	899	862	813	209	285	294	23%	33%	36%	3%
Dampoort	562	548	529	134	138	128	24%	25%	24%	-1%
Drongen	335	340	347	194	182	178	58%	54%	51%	-2%
Elisabethbegijnhof - Papegaai	201	187	186	77	76	77	38%	41%	41%	1%
Gentbrugge	256	253	267	272	277	286	106%	109%	107%	-2%
Kanaaldorpen en -zone	98	92	87	36	55	50	37%	60%	57%	-2%
Ledeberg	417	432	411	96	92	86	23%	21%	21%	0%
Macharius - Heirnis	213	218	201	54	50	58	25%	23%	29%	6%
Mariakerke	407	393	413	226	251	240	56%	64%	58%	-6%
Moscou - Vogelhoek	239	249	214	100	91	88	42%	37%	41%	5%
Muide - Meulestede - Afrikalaan	293	273	275	97	112	100	33%	41%	36%	-5%
Nieuw Gent - UZ	371	358	355	310	300	299	84%	84%	84%	0%
Oostakker	418	443	423	251	243	251	60%	55%	59%	4%
Oud Gentbrugge	414	415	413	88	74	75	21%	18%	18%	0%
Rabot - Blaisantvest	360	349	335	164	154	133	46%	44%	40%	-4%
Sint Amandsberg	688	685	695	274	247	274	40%	36%	39%	3%
Sint Denijs Westrem	139	125	139	201	191	193	145%	153%	139%	-14%
Sluizeken - Tolhuis - Ham	403	405	406	342	351	351	85%	87%	86%	0%
Stationsbuurt Noord	357	365	337	183	191	194	51%	52%	58%	5%
Stationsbuurt Zuid	276	264	294	219	219	216	79%	83%	73%	-9%
Watersportbaan - Ekkergerm	285	287	259	167	149	150	59%	52%	58%	6%
Wondelgem	558	567	565	233	220	219	42%	39%	39%	0%
Zwijnaarde	225	213	224	153	152	147	68%	71%	66%	-6%
TOTAAL GENT	9.224	9.144	9.006	4.594	4.621	4.609	50%	51%	51%	1%

Tabel 8: De verhouding tussen de totale opvangcapaciteit voor baby's en peuters en het aantal 0-2 jarigen (= dekkingsgraad). Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

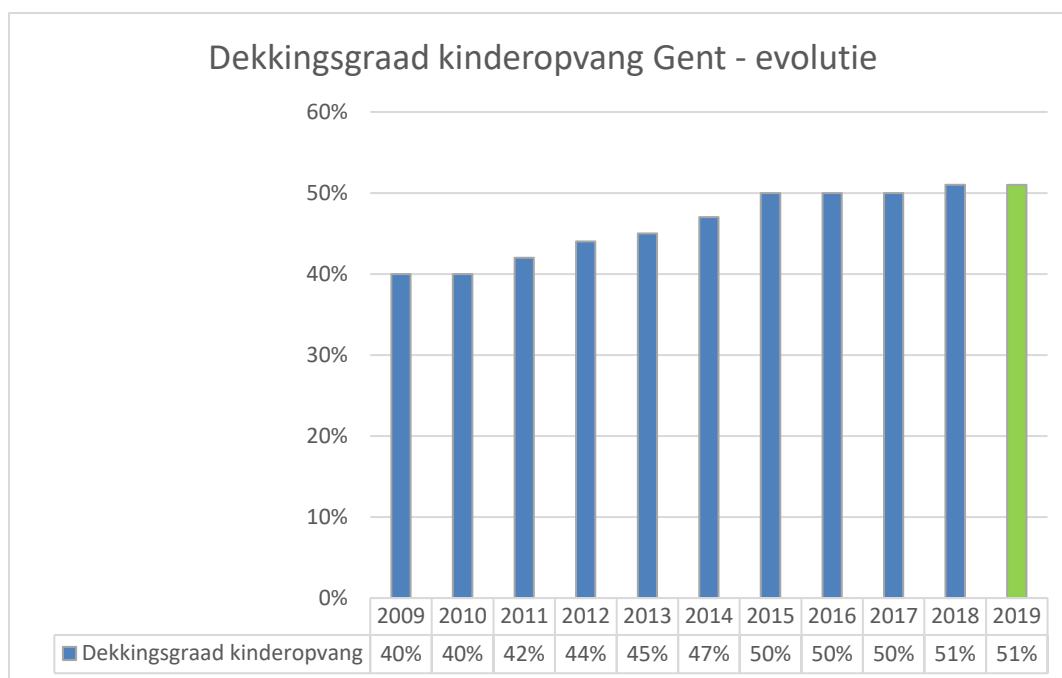
Opmerking: afwijkingen op saldo in de laatste kolom zijn te wijten aan cijfers na de komma bij afronding

³ Naar analogie van de vorige jaren, nemen we de Barcelonanorm als minimumnorm. Deze stelt dat er voor 33% van de 0-2 jarigen een opvangplaats voorzien moet zijn. De Barcelonanorm kan in de methodiek om de spreiding van de nieuwe plaatsen te bepalen enkel als indicator worden aangewend.

Grafiek 8: dekkingsgraad kinderopvang Gent per wijk - [aantal] [Barcelonanorm]

De totale dekkingsgraad van Stad Gent is dit jaar stabiel gebleven met **51%**, globaal behaalt de Stad Gent dus ruim de Barcelonanorm.

Grafiek 9: Dekkingsgraad kinderopvang Gent - evolutie 2009 - 2019

Op wijkniveau is echter het aantal opvangplaatsen en het aantal kinderen anders verdeeld, wat duidelijk zijn weerslag heeft op de dekkingsgraad die over de wijken heel ongelijk gespreid is. Door de grote diversiteit tussen de deelgebieden, zijn er gerichte investeringen nodig in een aantal gebieden om in iedere wijk of deelgemeente voldoende opvangplaatsen zou hebben. Een aantal deelgebieden scoren immers nog onder de norm van 33% en vragen dus prioritaire aandacht.

Van de gebieden die de 33%-norm niet halen daalde het **deelgebied Dampoort** zelfs nog tov het voorgaande jaar. **Ledeberg en Oud-Gentbrugge** bleven stabiel en **Macharius-Heirnis** ging er met 6% op vooruit. Het deelgebied Brugse Poort-Rooigem, die vorig jaar net op 33% zat, stijgt dit jaar naar 36% en werd dus niet meer ingekleurd.

Deelgebieden met een opvallend hoge dekkingsgraad vinden we in de deelgemeenten: St. Denijs Westrem (139%) en Gentbrugge (107%). Deze zijn uiteraard mede sterk bepalend voor de globaal goede score van de Stad Gent. Toch is het niet onwaarschijnlijk om aan te nemen dat ook ouders van buiten de stad Gent (woon-werkverplaatsing) gebruik maken van de opvangcapaciteit in deze deelgemeenten.

4. Dekkingsgraad van de inkomensgerelateerde opvangplaatsen voor baby's en peuters in Gent.

Om een indicatie te krijgen van de toegankelijkheid van opvangplaatsen in de diverse wijken, berekenen we de **inkomensgerelateerde dekkingsgraad**. Dit is de verhouding van het aantal opvangplaatsen met een inkomensgerelateerde ouderbijdrage ten aanzien van het totaal aantal 0-2 jarigen in de wijk.

De inkomensgerelateerde dekkingsgraad in 2019 voor totaal Gent met twee procent gestegen naar **44 %**, wat de stijgende trend van vorig jaar verder zet.

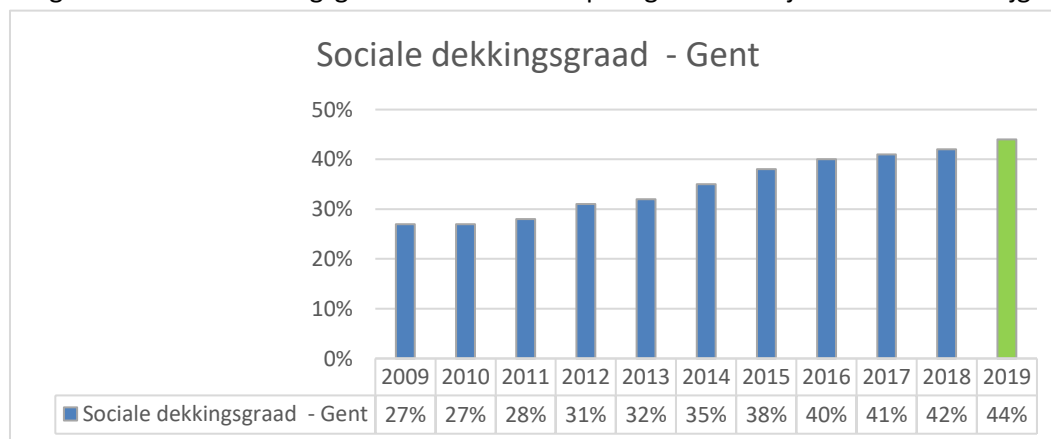
Wanneer we de Barcelonanorm op deelgebiedniveau bekijken voor de inkomensgerelateerde plaatsen vallen 8 van de 25 deelgebieden op of onder de minimumnorm van 33% (drie daarvan zitten op of zo goed als op de 33%).

Opvallend zijn de grote tekorten aan inkomensgerelateerde plaatsen in de deelgebieden: **Oud Gentbrugge (10%), Ledeberg (14%) en Moscou Vogelhoek (23%)**: 3 deelgebieden die grenzen aan **Gentbrugge** dat het hoogst (**109%**) scoort en die ten opzichte van vorig jaar weinig tot niet gewijzigd zijn.

Opvangplaatsen Stad Gent	0-2 jarigen		inkomensgerelateerde plaatsen		sociale dekkingsgraad	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Binnenstad	419	425	341	344	81%	81%
Bloemekenswijk	402	393	180	178	45%	45%
Brugse Poort - Rooigem	862	813	263	272	31%	33%
Dampoort	548	529	93	112	17%	21%
Drongen	340	347	92	116	27%	33%
Elisabethbegijnhof - Papegaai	187	186	76	77	41%	41%
Gentbrugge	253	267	277	286	109%	107%
Kanaaldorpen en -zone	92	87	37	32	40%	37%
Ledeberg	432	411	62	56	14%	14%
Macharius - Heirnis	218	201	50	58	23%	29%
Mariakerke	393	413	153	156	39%	38%
Moscou - Vogelhoek	249	214	52	49	21%	23%
Muide - Meulestede - Afrikalaan	273	275	112	100	41%	36%
Nieuw Gent - UZ	358	355	287	286	80%	81%
Oostakker	443	423	199	207	45%	49%
Oud Gentbrugge	415	413	40	41	10%	10%
Rabot - Blaisantvest	349	335	136	133	39%	40%
Sint Amandsberg	685	695	197	224	29%	32%
Sint Denijs Westrem	125	139	101	107	81%	77%
Sluizeken - Tolhuis - Ham	405	406	351	351	87%	86%
Stationsbuurt Noord	365	337	124	127	34%	38%
Stationsbuurt Zuid	264	294	199	196	75%	67%
Watersportbaan - Ekkerghem	287	259	126	127	44%	49%
Wondelgem	567	565	199	197	35%	35%
Zwijnaarde	213	224	94	89	44%	40%
Eindtotaal	9.144	9.006	3.841	3.921	42%	44%

Tabel 9: het aantal 0-2 jarigen, het aandeel inkomensgerelateerde opvangplaatsen en de sociale dekkingsgraad. Bronnen: Kind & Gezin - Stad Gent, Bevolkings- en Wachtregister, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

De globale sociale dekkingsgraad van de kinderopvang in Gent blijft sinds 2009 in stijgende lijn gaan.

Grafiek 10: Evolutie sociale dekkingsgraad kinderopvang Gent 2009 - 2019

5. Toegankelijkheid van de kinderopvang voor gezinnen met minder kansen.

5.1 Kansarmoede-indicatoren.

In Tabel 7 geven we de voornaamste indicatoren van Kind & Gezin voor armoede per deelgebied weer: (1) werkloosheidsdruk, (2) gemiddelde netto inkomen per belastingsplichtige, (3) aantal rechthebbenden op een leefloon of equivalent hiervan, (4) percentage éé nouder-gezinnen en (5) het aandeel personen van buitenlandse herkomst.

Ieder deelgebied vergelijken we per indicator met de gemiddelde score van de stad Gent. Als een gebied 'slechter' scoort (hogere cijferwaarde) dan het algemeen gemiddelde krijgt het een extra punt op deze indicator.

De gebieden met de hoogste score over alle indicatoren heen zijn uiteindelijk de gebieden met de hoogste kansarmoede-index.

Naast deze score werd ook de dekkingsgraad (zie eerder in dit rapport) opgenomen en werden de deelgebieden met een dekkingsgraad kleiner of gelijk aan 33% ingekleurd. De wijken die hoogst scoren op de kansarmoede (score 5) én de dekkingsgraad van 33% niet halen zijn extra ingekleurd. De wijk Dampoort werd daarnaast ook nog extra in de verf gezet met een kansarmoede score van 4 én een lage dekkingsgraad (24% en 21% sociale dekkingsgraad).

	Rangschikking kansarmoede/index	Kansarmoede-index / score	Dekkingsgraad kinderopvang	Sociale dekkingsgraad	Werkloosheidsdruk [%] [2017]	Gemiddeld netto inkomen per belastingplichtige [euro] [2016]	Aantal rechthebbenden op een RMI of RMH (leefloon - equivalent leefloon) [/1000 inwoners] [2018]	Percentage eenouder gezinnen [%] [2018]	aantal personen van niet-Belgische herkomst (t.o.v. alle inwoners) [%] [2018]
Binnenstad	9	3	81%	81%	1	1	1	0	0
Bloemekenswijk	20	5	45%	45%	1	1	1	1	1
Brugse Poort - Rooigem	20	5	36%	33%	1	1	1	1	1
Dampoort	18	4	24%	21%	1	1	0	1	1
Drongen	1	0	51%	33%	0	0	0	0	0
Elisabethbegijnhof - Papegaai	14	3	41%	41%	1	1	1	0	0
Gentbrugge	6	1	107%	107%	0	0	0	1	0
Kanaaldorpen en -zone	1	0	57%	37%	0	0	0	0	0
Ledeberg	20	5	21%	14%	1	1	1	1	1
Macharius - Heirnis	14	3	29%	29%	1	0	1	0	1
Mariakerke	1	0	58%	38%	0	0	0	0	0
Moscou - Vogelhoek	6	1	41%	23%	0	0	0	1	0
Muide - Meulestede - Afrikalaan	20	5	36%	36%	1	1	1	1	1
Nieuw Gent - UZ	20	5	84%	81%	1	1	1	1	1
Oostakker	1	0	59%	49%	0	0	0	0	0
Oud Gentbrugge	6	1	18%	10%	0	0	0	1	0
Rabot - Blaisantvest	20	5	40%	40%	1	1	1	1	1
Sint Amandsberg	6	1	39%	32%	0	0	0	1	0
Sint Denijs Westrem	6	1	139%	77%	0	0	0	1	0
Sluizeken - Tolhuis - Ham	18	4	86%	86%	1	1	1	0	1
Stationsbuurt Noord	6	1	58%	38%	0	0	1	0	0
Stationsbuurt Zuid	6	1	73%	67%	0	0	1	0	0
Watersportbaan - Ekkergem	14	3	58%	49%	1	1	1	0	0
Wondelgem	6	1	39%	35%	0	0	0	1	0
Zwijnaarde	1	0	66%	40%	0	0	0	0	0

Tabel 10: kansarmoedeindicatoren (hoogste worden gearceerd), Gent.

Wijknaam	Rang-schikking kansarmoede-index	Kansarmoede- index / score	Dekkingsgraad 2018	Sociale Dekkingsgraad 2018	Werkloosheidsdruk [%] [2017]	Gemiddeld netto inkomen per belastingplichtige [euro] [2015]	Aantal rechthebbenden op een RMI of RMH per 1000 inwoners (leefloon - equivalent leefloon) [/1000inwoners] [2017]	Percentage eenoudergezinnen [%] [2018]	aandeel personen van buitenlandse herkomst [%] [2016]
Binnenstad	7	4	81%	81%	1	1	1	0	1
Bloemekenswijk	1	5	45%	45%	1	1	1	1	1
Brugse Poort - Rooigem	1	5	33%	31%	1	1	1	1	1
Dampoort	7	4	25%	17%	1	1	0	1	1
Drongen	21	0	54%	27%	0	0	0	0	0
Elisabethbegijnhof - Papegaai	10	3	41%	41%	1	1	1	0	0
Gentbrugge	13	1	109%	109%	0	0	0	1	0
Kanaaldorpen en -zone	21	0	60%	40%	0	0	0	0	0
Ledeberg	1	5	21%	14%	1	1	1	1	1
Macharius - Heirnis	10	3	23%	23%	1	0	1	0	1
Mariakerke	21	0	64%	39%	0	0	0	0	0
Moscou - Vogelhoek	13	1	37%	21%	0	0	0	1	0
Muide - Meulestede - Afrikalaan	1	5	41%	41%	1	1	1	1	1
Nieuw Gent - UZ	1	5	84%	80%	1	1	1	1	1
Oostakker	21	0	55%	45%	0	0	0	0	0
Oud Gentbrugge	13	1	18%	10%	0	0	0	1	0
Rabot - Blaisantvest	1	5	44%	39%	1	1	1	1	1
Sint Amandsberg	13	1	36%	29%	0	0	0	1	0
Sint Denijs Westrem	13	1	153%	81%	0	0	0	1	0
Sluizeken - Tolhuis - Ham	7	4	87%	87%	1	1	1	0	1
Stationsbuurt Noord	13	1	52%	34%	0	0	1	0	0
Stationsbuurt Zuid	13	1	83%	75%	0	0	1	0	0
Watersportbaan - Ekkerghem	10	3	52%	44%	1	1	1	0	0
Wondelgem	13	1	39%	35%	0	0	0	1	0
Zwijnaarde	21	0	71%	44%	0	0	0	0	0

* Werkloosheidsdruk: is "de verhouding van het aantal niet-werkende werkzoekenden t.o.v. de potentiële beroepsbevolking", nl de 18 tot 65 jarigen uit de bevolkingscijfers

Globaal kunnen we hieruit besluiten dat zes deelgebieden, op meerdere indicatoren hoog scoren (score 5) en er dus sprake is van risico op armoede voor een groot deel van de daar wonende gezinnen: Bloemekenswijk, Brugse Poort-Rooigem, Ledeberg, Muide-Meulestede-Afrikalaan, Nieuw Gent-UZ, Rabot-Blaisantvest

Gecombineerd met de dekkingsgraad in deze deelgebieden scoort **Ledeberg** erg slecht, maar ook **Dampoort** met een armoedescore 4 en een lage dekkingsgraad blijft een aandachtsgebied.

5.2 Kinderen geboren in kansarme gezinnen – Kind & Gezin

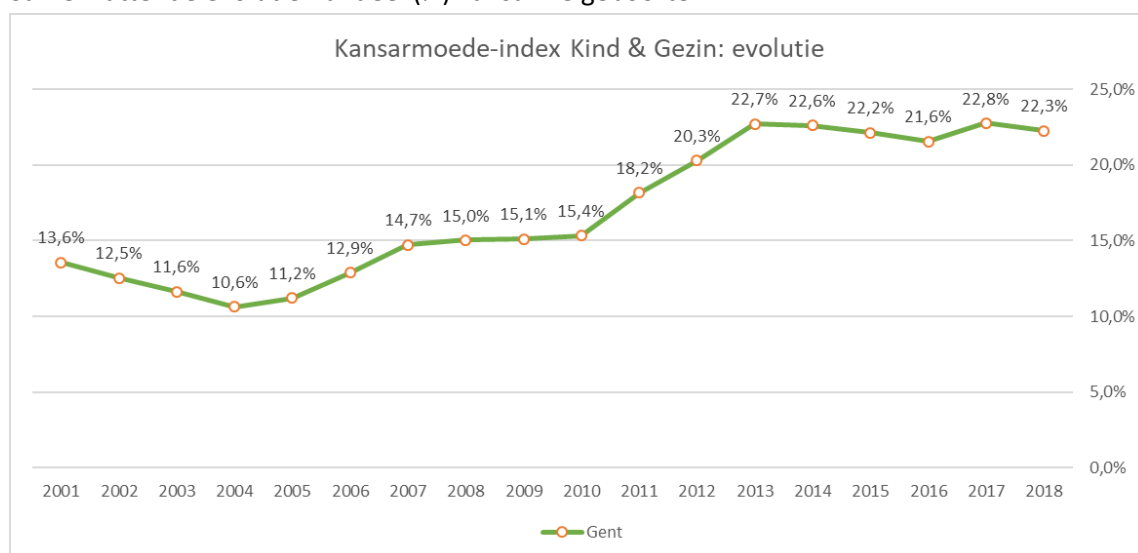
Het belang om over voldoende betaalbare, dus inkomensgerelateerde, plaatsen in Gent te beschikken blijkt ook uit het rapport van Kind & Gezin over het aantal kinderen geboren in armoede⁴.

Volgens Kind & Gezin is kansarmoede 'een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële'.

Uit deze definitie werden zes toetsingscriteria afgeleid. Wanneer er op 3 of meer van deze toetsingscriteria zwak wordt gescoord door de medewerkers van Kind & Gezin, dan wordt het gezin als kansarm beschouwd.

Het aandeel kansarme geboorten is in de periode tussen 2004 en 2013 systematisch gestegen. De laatste paar jaren (van 2013 tot en met 2016) was deze indicator dalend, maar de laatste twee jaar is dit wat op en neer (zie onderstaande grafiek).

Samenvattende evolutie Aandeel (%) kansarme geboorten:

Grafiek 11: Kansarmoede-index Gent Kind & Gezin: evolutie 2001 - 2018

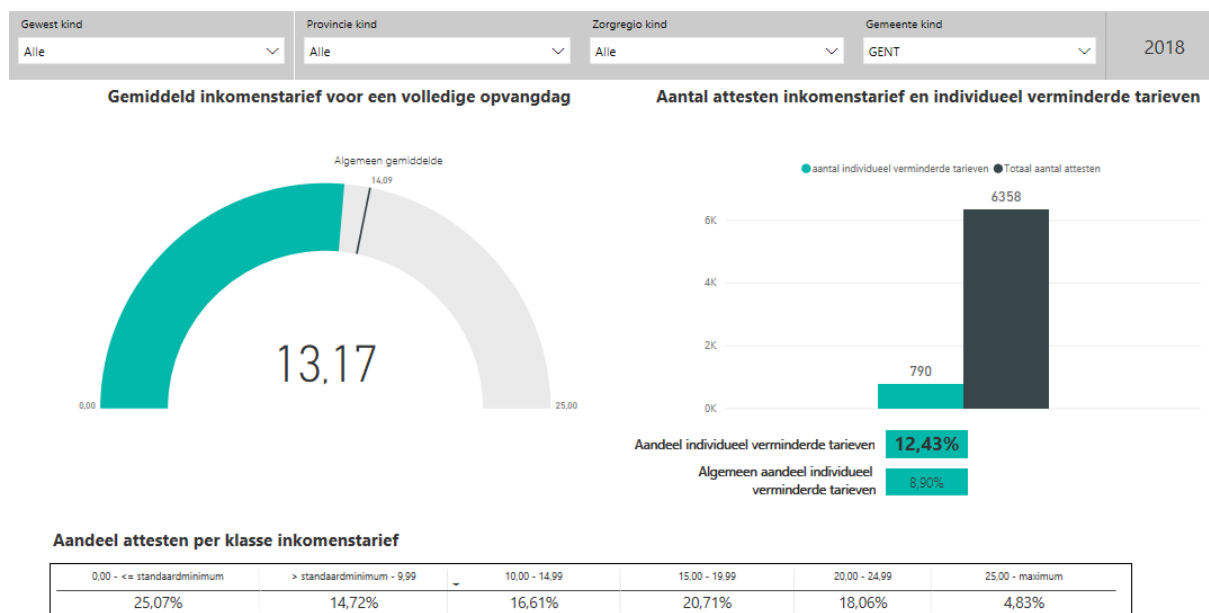
⁴ Def: Aantal kinderen geboren in een kansarm gezin volgens de criteria van Kind & Gezin in jaar x, jaar x-1 en x-2 en die wonen in de gebiedsomschrijving op 31/12 van jaar x gedeeld door het totaal aantal kinderen geboren in die 3 jaar en die wonen in de gebiedsomschrijving op 31 december van jaar x (in percentages) (= kansarmoede-index van Kind & Gezin) en het aandeel van elke herkomstgroep in het totaal aantal kinderen geboren in een kansarm gezin.

5.3 Prijs van de opvang

Een belangrijk element in het toegankelijk maken van de kinderopvang is de betaalbaarheid daarvan. Voor kwetsbare gezinnen zijn plaatsen met inkomensgerelateerd tarief (IKT) daarom meer van belang. Ook al ontvangen ouders met een kind in een opvanglocatie met vrij tarief nu een toeslag van 3 euro per dag via het Groeipakket, toch blijft de gemiddelde prijs daar te hoog voor een gezin met een lager inkomen.

Uit onderstaande cijfer van Kind & Gezin over 2018 betaalt een gezin gemiddeld 13,17 euro per dag voor de opvang in een IKT opvanglocatie. Ongeveer een vierde betaalt evenwel een bijdrage die lager is dan de minimumbijdrage van 5,24 euro per dag. Dit heeft mede te maken met het aandeel individueel verminderde tarieven dat in Gent met 12,43 % aanzienlijk hoger is dan het gemiddelde aandeel over Vlaanderen van 8,9 %.

Wellicht is dit te verklaren door het groter aantal gezinnen in Gent met een lager inkomen. Hoewel de kinderopvanglocaties en het OCMW-Gent, dat instaat voor het aanvragen van individueel verminderde tarieven, hierin samenwerken wijst onderzoek toch op een aanzienlijk aantal gezinnen dat geen gebruik maakt van deze individueel verminderde tarieven (onbekendheid, hoge drempel, niet accuraat aanwenden door de welzijnswerkers). De automatische rechtentoekenning hiervan zou een positief signaal zijn in de ondersteuning van gezinnen.

6. Berekening van het nodige aantal opvangplaatsen.

Om na te gaan of het bestaande aanbod aan kinderopvangplaatsen voldoet aan de behoefte berekenen we het nodige aantal plaatsen op basis van het gemiddeld regelmatig gebruik van formele kinderopvang in Vlaanderen en het aantal kinderen dat van 1 opvangplaats gebruik maakt.

De Vlaamse Regering stelde zich tot doelstelling om tegen 2020 voor alle kinderen met een opvangnood een opvangplaats te voorzien, uitgaande van

- **64%** van de 0-2 jarigen gebruik maakt van formele kinderopvang⁵.
- de kind/plaats-ratio 2012: 1 opvangplaats wordt gebruikt door **1,29** kinderen (onderzoeksmateriaal van Kind & Gezin⁶)

Op basis van deze gegevens zien we voor het huidige aantal 0-2 jarigen in Gent globaal een overschot van het aantal plaatsen van 141.

	A	B=A*1,29	C	D=C*0,64	E=B-D	E/1,29	
	aantal opvangplaatsen	1,29 x de opvangcapaciteit	0-2 jarigen	0-2 jarigen x 74%	verschil	saldo 2019/2018	Saldo 2018/2017
JAAR	2019		2019				
Binnenstad	344	444	425	272	172	133	133
Bloemekenswijk	178	230	393	252	-22	-17	-19
Brugse Poort - Rooigem	294	379	813	520	-141	-109	-143
Dampoort	128	165	529	339	-173	-134	-134
Drongen	178	230	347	222	8	6	13
Elisabethbegijnhof - Papegaai	77	99	186	119	-20	-15	-17
Gentbrugge	286	369	267	171	198	154	151
Kanaaldorpen en -zone	50	65	87	56	9	7	9
Ledeberg	86	111	411	263	-152	-118	-122
Macharius - Heirnis	58	75	201	129	-54	-42	-58
Mariakerke	240	310	413	264	45	35	56
Moscou - Vogelhoek	88	114	214	137	-23	-18	-33
Muide - Meulestede - Afrikalaan	100	129	275	176	-47	-36	-23
Nieuw Gent - UZ	299	386	355	227	159	123	122
Oostakker	251	324	423	271	53	41	23
Oud Gentbrugge	75	97	413	264	-168	-130	-132
Rabot - Blaisantvest	133	172	335	214	-43	-33	-19
Sint Amandsberg	274	353	695	445	-91	-71	-93
Sint Denijs Westrem	193	249	139	89	160	124	129
Sluizeken - Tolhuis - Ham	351	453	406	260	193	150	150
Stationsbuurt Noord	194	250	337	216	35	27	10
Stationsbuurt Zuid	216	279	294	188	90	70	88
Watersportbaan - Ekkergem	150	194	259	166	28	22	7
Wondelgem	219	283	565	362	-79	-61	-61
Zwijnaarde	147	190	224	143	46	36	46
	4.609	5.946	9.006	5.764	182	141	84

Berekenen we het aantal plaatsen aan een gebruik van 64% van de 0-2 jarigen met de prognoses van de Vlaamse Overheid, dan hebben we in 2024 een tekort van 523 plaatsen.

⁵ Regelmatig = 'wekelijks' minstens één dag 5 uur of meer of minstens drie dagen minder dan 5 uur .

⁶ Kind & Gezin, Enquêtes inzake het gebruik van opvang voor kinderen onder de 3 jaar, gepubliceerd in 'Het kind in Vlaanderen 2012' - Kind & Gezin.

Nieuw Onderzoek naar gebruik van de opvang.

Dit jaar publiceerde Kind & Gezin de resultaten van een **nieuw onderzoek** naar “Het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang voor baby’s en peuters jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest.”⁷

Uit deze studie blijkt een duidelijke stijging van het gebruik van formele en/of informele opvang t.o.v. voorgaande jaren, voor **73.8%** van de kinderen maakt men regelmatig gebruik van formele opvang.

5.5 Frequentie van gebruik van formele en/of informele opvang

	Formeel ⁽¹⁾	Informeel ⁽²⁾	Formeel en/of informeel
Regelmatig ⁽³⁾	73,8	39,6	81,3
Beperkt	2,8	29,1	5,7
Geen	23,4	31,3	13,0
Totaal	100,0	100,0	100,0

5.5 Frequentie van gebruik van formele en/of informele opvang door niet-schoolgaande kinderen van 3 maanden tot 3 jaar - Vlaams Gewest (percentage)

Bron: Teppers, E., Schepers, W. & Van Regenmortel, T. (2019). Het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang voor baby's en peuters jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest. Steunpunt WVG, 2019

(1) Deze kolom bekijkt de frequentie van het gebruik van kinderen die formele opvang gebruiken, ongeacht of dit in combinatie was met informele opvang

(2) Deze kolom bekijkt de frequentie van het gebruik van kinderen die informele opvang gebruiken, ongeacht of dit in combinatie was met formele opvang

(3) Regelmatig gebruik: 'wekelijks' gebruik van opvang met als intensiteit minstens één dag 5 uur of meer per week (weekenddagen inbegrepen) of minstens drie dagen minder dan 5 uur per week (weekenddagen inbegrepen) voor niet-schoolgaande kinderen

Bron tabel gepubliceerd in Het Kind in Vlaanderen 2018

En wellicht moet de behoefte nog hoger ingeschat worden. Het rapport vermeldt:

Ongeacht de reden waarom men niet méér gebruik kan maken van formele opvang, geeft 11.5% van de (regelmatige en beperkte) gebruikers van formele opvang aan een extra nood te hebben aan formele opvang met een omvang van gemiddeld 1.9 dagen extra per (5-dagen) week. 24.5% van de niet-gebruikers geeft bovendien aan een nood te hebben aan formele opvang. Dit aandeel is sterker aanwezig bij gezinnen met een niet-werkende moeder dan bij gezinnen met een werkende moeder (25.8% versus 17%). De omvang van de onvervulde behoefte bij niet-gebruikers bedraagt gemiddeld 3.1 dagen per (5-dagen) week.

Binnen het regelmatig gebruik van opvang ligt het deeltijds gebruik hoger dan het voltijds gebruik. Het deeltijds gebruik bedraagt ongeveer 75% voor de regelmatige gebruikers van formele opvang en ongeveer 95% voor regelmatige gebruikers van informele opvang. Indien er deeltijds gebruik wordt gemaakt van opvang, zijn het voornamelijk volle dagen (d.i. 5 uur of meer op een dag);

Het opvanggebruik vindt voornamelijk plaats door de week en veel minder in het weekend. Voor de formele opvang zijn woensdag en vrijdag de minst drukke dagen, terwijl dinsdag en donderdag de drukste dagen zijn.

De resultaten van dit nieuwe onderzoek sluiten aan bij de vaststellingen die we in vorige edities van dit rapport reeds signaleerden.

Uit meerdere indicatoren, waaronder het aantal aanvragen voor kinderopvang via het centraal registratiesysteem Kinderopvangpunt, waarbij voor 70% van het geboortjaar 2017 een aanvraag

⁷ Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang voor baby's en peuters jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest. Juli 2019.

werd ingediend, kon afgeleid worden dat de nood aan in Gent hoger was dan wat gemiddeld voor Vlaanderen werd aangenomen.

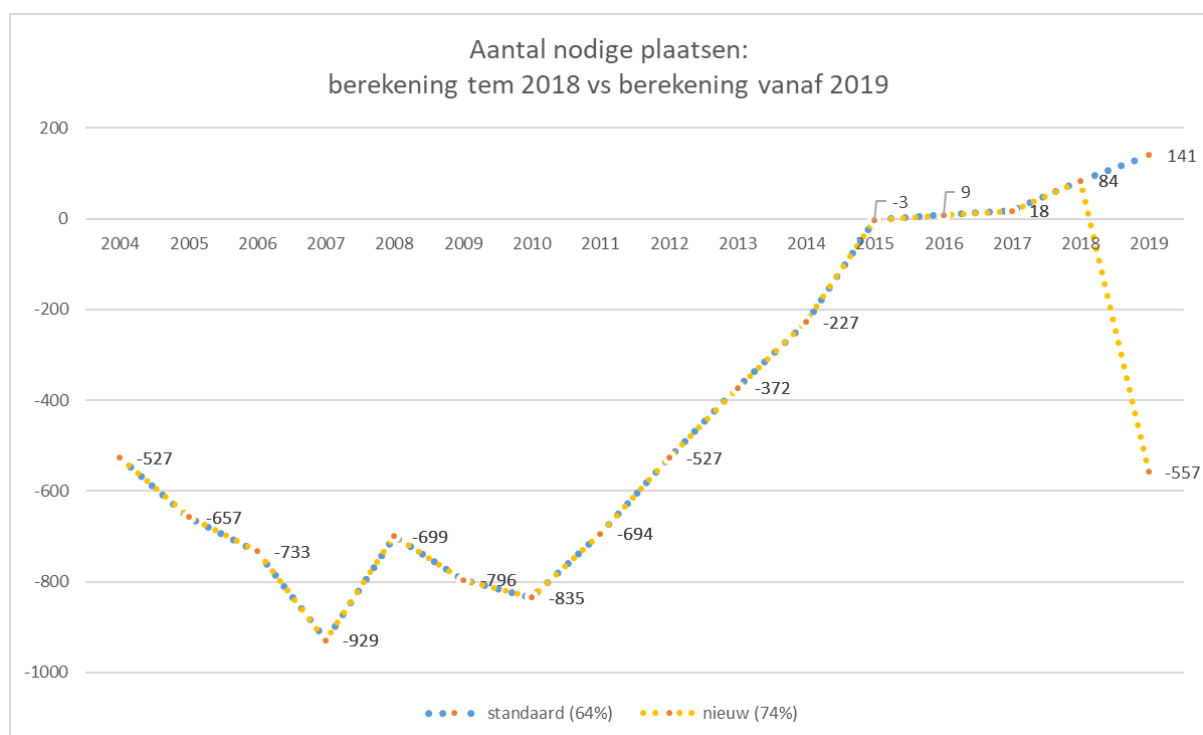
Bovendien zijn er meerdere redenen om aan te nemen dat de behoefte aan opvang in centrumsteden zoals Gent hoger is dan het gemiddelde van 74% in Vlaanderen:

- de tewerkstellingsgraad in grotere steden hoger is dan in meer landelijke gebieden;
- werknemers ook steeds langer aan het werk zijn waardoor de opvang door grootouders sterk afneemt;
- het aandeel éénouder-gezinnen beduidend hoger is in een stedelijke omgeving;
- de stedelijke opvang ook ouders van buiten Gent aan trekt (maar die in stad werken of studeren).

We maakten de berekening van de nodige uitbreiding van opvangplaatsen, indien de Vlaamse Regering rekening houdt met dit nieuwe onderzoek naar de opvangbehoefte:

- **74%** van de 0-2 jarigen maakt regelmatig gebruik van formele kinderopvang⁸.
- de kind/plaats-ratio 2012: 1 opvangplaats wordt gebruikt door **1,29** kinderen (gezien hiervoor geen nieuwe berekening beschikbaar is, werd deze ratio behouden)

In onderstaande grafiek zetten we de cijfers berekend volgens de vorige doelstelling van de Vlaamse Regering (64%) naast die van 74%.

Grafiek 12: Evolutie van het opvangtekort (aantal plaatsen). Bron: Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd

⁸ Regelmatig = 'wekelijks' minstens één dag 5 uur of meer of minstens drie dagen minder dan 5 uur .

Rekenen we volgens de nood aan 74%, dan komen we op een tekort van 557 plaatsen

	A	B=A*1,29	C	D=C*0,74	E=B-D	E/1,29	
	aantal opvangplaatsen	1,29 x de opvangcapaciteit	0-2 jarigen	0-2 jarigen x 74%	verschil	saldo 2019/2018	Saldo 2018/2017
JAAR	2019		2019				
Binnenstad	344	444	425	315	129	100	133
Bloemekenswijk	178	230	393	291	-61	-47	-19
Brugse Poort - Rooigem	294	379	813	602	-222	-172	-143
Dampoort	128	165	529	391	-226	-175	-134
Drongen	178	230	347	257	-27	-21	13
Elisabethbegijnhof - Papegaai	77	99	186	138	-38	-30	-17
Gentbrugge	286	369	267	198	171	133	151
Kanaaldorpen en -zone	50	65	87	64	0	0	9
Ledeberg	86	111	411	304	-193	-150	-122
Macharius - Heirnis	58	75	201	149	-74	-57	-58
Mariakerke	240	310	413	306	4	3	56
Moscou - Vogelhoek	88	114	214	158	-45	-35	-33
Muide - Meulestede - Afrikalaan	100	129	275	204	-75	-58	-23
Nieuw Gent - UZ	299	386	355	263	123	95	122
Oostakker	251	324	423	313	11	8	23
Oud Gentbrugge	75	97	413	306	-209	-162	-132
Rabot - Blaisantvest	133	172	335	248	-76	-59	-19
Sint Amandsberg	274	353	695	514	-161	-125	-93
Sint Denijs Westrem	193	249	139	103	146	113	129
Sluizeken - Tolhuis - Ham	351	453	406	300	152	118	150
Stationsbuurt Noord	194	250	337	249	1	1	10
Stationsbuurt Zuid	216	279	294	218	61	47	88
Watersportbaan - Ekkergerm	150	194	259	192	2	1	7
Wondelgem	219	283	565	418	-136	-105	-61
Zwijnaarde	147	190	224	166	24	19	46
	4.609	5.946	9.006	6.664	-719	-557	84

Tabel 11: De opvangcapaciteit x de kindratio (1,29), 74% van het aantal 0-2jarigen; het verschil tussen beide cijfers en het saldo aan opvangplaatsen (= het verschil / 1,29).

Bronnen: Stad Gent, Bevolkings- en Wachregister, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd Stad Gent

Indien we uitgaan van de Vlaamse prognoses zal de groep 0/2 jarigen tegen 2024 uit 10.319 kinderen bestaan, met dezelfde berekeningswijze komen we dan op een tekort van **1.310 plaatsen**.

7. Berekening van het nodige aantal inkomensgerelateerde opvangplaatsen.

Als we met eenzelfde berekeningswijze nagaan hoeveel plaatsen er nodig zijn om voor elk kind dat geregeld gebruikt maakt van de formele kinderopvang (gemiddeld 64%) een inkomensgerelateerde plaats te voorzien. Dan zijn er op het huidig ogenblik nog **547** inkomensgerelateerde plaatsen tekort.

Hanteren we het gemiddeld regelmatig gebruik van de opvang uit het nieuwe onderzoek (74%) dan loopt het tekort op tot **1245** inkomensgerelateerde plaatsen.

	A	B=A*1,29	C	D=C*0,74	E=B-D	E/1,29	
	aantal IKG opvangplaatsen voorschoolse opvang	1,29 x de opvang- capaciteit	0-2 jarigen in het bevolkings- en wachregister	0-2 jarigen x 74%	verschil	saldo (2019)	saldo (2018)
Binnenstad	344	444	425	315	129	100	133
Bloemekenswijk	178	230	393	291	-61	-47	-19
Brugse Poort - Rooigem	272	351	813	602	-251	-194	-165
Dampoort	112	144	529	391	-247	-191	-179
Drongen	116	150	347	257	-107	-83	-77
Elisabethbegijnhof - Papegaai	77	99	186	138	-38	-30	-17
Gentbrugge	286	369	267	198	171	133	151
Kanaaldorpen en -zone	32	41	87	64	-23	-18	-9
Ledeberg	56	72	411	304	-232	-180	-152
Macharius - Heirnis	58	75	201	149	-74	-57	-58
Mariakerke	156	201	413	306	-104	-81	-42
Moscou - Vogelhoek	49	63	214	158	-95	-74	-72
Muide - Meulestede - Afrikalaan	100	129	275	204	-75	-58	-23
Nieuw Gent - UZ	286	369	355	263	106	82	109
Oostakker	207	267	423	313	-46	-36	-21
Oud Gentbrugge	41	53	413	306	-253	-196	-166
Rabot - Blaisantvest	133	172	335	248	-76	-59	-37
Sint Amandsberg	224	289	695	514	-225	-175	-143
Sint Denijs Westrem	107	138	139	103	35	27	39
Sluizeken - Tolhuis - Ham	351	453	406	300	152	118	150
Stationsbuurt Noord	127	164	337	249	-86	-66	-57
Stationsbuurt Zuid	196	253	294	218	35	27	68
Watersportbaan - Ekkergem	127	164	259	192	-28	-22	-16
Wondelgem	197	254	565	418	-164	-127	-82
Zwijnaarde	89	115	224	166	-51	-39	-52
TOTAAL Gent	3.921	5.058	9.006	6.664	-1.606	-1.245	-737

Tabel 12: Het aantal IKG opvangplaatsen, de opvangcapaciteit x de kindratio (1,29), het aantal 0-2jarigen; het aantal 0-2jarigen x 64%, het verschil tussen beide cijfers en het saldo aan opvangplaatsen (= het verschil / 1,29).

Bronnen: Stad Gent, Bevolkings- en Wachregister, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd Stad Gent.

Ook hier is het verschil tussen de deelgebieden erg groot. In zes deelgebieden zijn er meer inkomensgerelateerde plaatsen dan kinderen tussen 0 en 2 jaar. De 6 deelgebieden met het grootste tekort aan inkomensgerelateerde plaatsen zijn: Brugse Poort-Rooigem, Dampoort, Ledeborg, Oud Gentbrugge, Sint Amandsberg en Wondelgem.

Indien we ook hier uitgaan van de Vlaamse prognoses zal de groep 0/2 jarigen tegen 2024 aangroeien tot 10.319 kinderen, om voor 74% van deze kinderen een inkomensgerelateerde plaats te voorzien zijn **1.998** bijkomende plaatsen nodig.

Besluit

Door de daling van het aantal geboortes voor het tweede jaar op rij vermindert nu ook licht het totaal aantal 0/2 jarigen in Gent. Ook met een kleine daling van het aantal opvangplaatsen heeft dit het effect dat Gent er in slaagt om het aanbod aan kinderopvang stabiel te houden op een dekkingsgraad van 51 plaatsen per 100 kinderen beschikbaar.

De spreiding van het aanbod over de deelgebieden in Gent blijft echter nog steeds ongelijk. In vier deelgebieden wordt de minimumnorm van 33 plaatsen per 100 kinderen nog niet gehaald. Weliswaar een verbetering in vergelijking met vorig jaar toen nog 5 deelgebieden deze norm niet haalden.

Ook het aandeel aan opvangplaatsen, waarbij ouders een bijdrage op basis van inkomen betalen, steeg verder naar 85% tov 83% in 2018. Voor 44 op 100 0/2 jarigen is nu een inkomensgerelateerde plaats beschikbaar in Gent.

Op basis van de doelstelling van de Vlaamse Regering om tegen 2020 voor elk kind die het nodig heeft een opvangplaats te realiseren en vanuit de vooropgestelde opvangnood van 64%, hebben we in Gent globaal een goed aanbod. Om tegen 2024 voor het stijgend aantal baby's en peuters voldoende plaatsen te hebben, is een bijkomende capaciteit van 523 plaatsen nodig.

Echter, het nieuwe onderzoek over het aantal potentiële gebruikers van kinderopvang in Vlaanderen geeft aan dat dit nog lang niet voldoende is om de noden te dekken. Dit bevestigt het vermoeden uit de voorgaande rapporten Dekkingsgraad dat de opvangnood in Gent hoger ligt dan 64%. Uitgaande van een gemiddeld regelmatig gebruik van de kinderopvang in Vlaanderen door 74% van de kinderen komen we uit op een nood aan momenteel 557 bijkomende plaatsen voor het huidig aantal 0/2 jarigen in Gent. Wil men voor alle kinderen die potentieel gebruik kunnen maken van de kinderopvang een inkomensgerelateerde plaats aanbieden dan is er nood aan 1.245 bijkomende IKT plaatsen.

De prognose van de Vlaamse Overheid voorspelt 10.319 baby's en peuters in 2024. Om voor 74% van hen een opvangplaats te hebben, is er nood aan 1.310 bijkomende plaatsen. Opdat voor elk kind het recht op kinderopvang gerealiseerd kan worden, is er nood aan het omzetten van alle plaatsen naar inkomensgerelateerde plaatsen. Daarom hebben we nood aan 1.998 IKT-plaatsen in 2024.

Ook is het aanbod nog onevenwichtig verdeeld over de verschillende deelgebieden. 6 deelgebieden kampen nog steeds met een groot tekort aan inkomensgerelateerde plaatsen, waaronder 2 deelgebieden een hoog aantal kwetsbare gezinnen telt.

Overzichtslijsten

Lijst tabellen:

• Evolutie aantal geboortes Gent & Vlaanderen, evolutie 2001 tem 2018	5
• 0-2 jarigen in Bevolkings- en Wachtregister: evolutie aantal per wijk (31/12/2010 –31/12/2018).	7
• evolutie van het aantal kinderen per wijk [aantal] tussen 2010 en 2019.....	8
• Opvangcapaciteit voor baby's en peuters in Gent naar deelgebied op 01/04/2019. Bron: Kind & Gezin – standaardcapaciteit van opvanglocaties Gent op 01/04/2019.....	11
• Verdeling opvangaanbod naar aard van de opvang [aantal]. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd	13
• Verdeling opvanginitiatieven naar aard van de opvang [procent]	14
• Verdeling en evolutie van de totale voorschoolse opvangcapaciteit naar type organisator. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd	14
• De verhouding tussen de totale opvangcapaciteit voor baby's en peuters en het aantal 0-2 jarigen (= dekkingsgraad). Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd	16
• het aantal 0-2 jarigen, het aandeel inkomensgerelateerde opvangplaatsen en de sociale dekkingsgraad. Bronnen: Kind & Gezin - Stad Gent, Bevolkings- en Wachtregister, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd	19
• kansarmoedeindicatoren (hoogste worden gearceerd), Gent.	21
• De opvangcapaciteit x de kindratio (1,29), 64% van het aantal 0-2jarigen; het verschil tussen beide cijfers en het saldo aan opvangplaatsen (= het verschil / 1,29).	28
• Het aantal IKG opvangplaatsen, de opvangcapaciteit x de kindratio (1,29), het aantal 0-2jarigen; het aantal 0-2jarigen x 64%, het verschil tussen beide cijfers en het saldo aan opvangplaatsen (= het verschil / 1,29).	29

Lijst grafieken:

• Grafiek 1 Evolutie aantal geboortes Gent, toestand 31/12/2018. Bron: Bevolkingsregister Stad Gent - Evolutie aantal geboortes Vlaanderen. Bron: Kind & Gezin	5
• Grafiek 2 Procentuele groei van de 0-2 jarigen en de totale bevolking in Gent tov 2000, toestand op 31/12/2018.	6
• Grafiek 3: 0-2 jarigen in Bevolkings- en Wachtregister: aantal per wijk 2010 tov 2019	7
• Grafiek 4: Evolutie en prognose 0-2 jarigen, toestand 31/12/2018. Bron: Stad Gent (bevolkingsregister) en Studiedienst Vlaamse Regering (prognoses)	9
• Grafiek 5: evolutie van het opvangaanbod 2011/2019, Gent. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd	10
• Grafiek 6: evolutie van het aanbod volgens organisator. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd	15
• Grafiek 7: Verdeling opvangaanbod naar type organisator op 01/04/2019. Bron: Kind & Gezin - Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd	15
• Grafiek 8: dekkingsgraad kinderopvang Gent per wijk - [aantal] [Barcelonanorm]	17
• Grafiek 9: Dekkingsgraad kinderopvang Gent - evolutie 2009 - 2019	18
• Grafiek 10: Evolutie sociale dekkingsgraad kinderopvang Gent 2009 - 2019.....	19
• Grafiek 11: Kansarmoede-index Gent Kind & Gezin: evolutie 2001 - 2018	23
• Grafiek 12: Evolutie van het opvangtekort (aantal plaatsen). Bron: Stad Gent, departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd.....	27

Lijst kaarten:

• Kaart 1: 0–2 jarigen [aantal] per wijk, op 31/12/2018. Bron: Bevolkingsregister Stad Gent	8
• Kaart 2: aantal opvanginitiatieven per wijk	12

Gent: 25 wijken

- 1 Binnenstad
- 2 Sluizeken - Tolhuis - Ham
- 3 Macharius - Heirnis
- 4 Brugse Poort - Rooigem
- 5 Watersportbaan - Ekkerghem
- 6 Elisabethbegijnhof - Papegaai
- 7 Rabot - Blaisantvest
- 8 Wondelgem
- 9 Bloemekenswijk
- 10 Muide - Meulestede - Afrikalaan
- 11 Kanaaldorpen en -zone
- 12 Oostakker
- 13 Dampoort
- 14 Sint-Amandsberg
- 15 Moscou - Vogelhoek
- 16 Gentbrugge
- 17 Oud Gentbrugge
- 18 Ledeberg
- 19 Zwijnaarde
- 20 Nieuw Gent - UZ
- 21 Stationsbuurt Zuid
- 22 Stationsbuurt Noord
- 23 Sint-Denijs Westrem
- 24 Mariakerke
- 25 Drongen

